

MOTTATT

16 APR 2010

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for informasjons- og medievitenskap

Bergen, 12.4.2010

Det kongelige samferdselsdepartement
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 09/585

Høring om datalagring

Det vises til departementets brev av 8.1.2010 med invitasjon til høring om implementasjon av datalagringsdirektivet. Institutt for informasjonsvitenskap ved Universitet i Bergen ønsker med dette å kommentere på noen aspekter ved forslaget vi finner problematiske.

Generelle bemerkninger

Datalagringsdirektivet vil medføre nye rutiner for datalagring. I noen tilfeller vil direktivet kunne medføre at data som i dag ikke lagres eller kun lagres flyktig blir overført til mer permanente databaser. Det er fare for at de nye rutinene og databasene, så snart de er på plass, vil senke terskelen for å utvide direktivets nedslagsfelt videre, enten det skjer på nasjonalt eller europeisk nivå.

Den teknologiske utviklingen er en viktig drivkraft for å utvide omfanget av datalagringsdirektivet. Allerede i dag kan alle mobiltelefoner i den øvre prisklassen brukes til internettkommunikasjon som kan erstatte vanlig mobiltelefonbruk. Internettelefoni gjennom for eksempel Skype kan benyttes i stedet for vanlig mobiltelefoni og internett-chatting kan benyttes i stedet for SMS. I begge tilfellene vil data om internettkommunikasjonen ikke lagres i samme detalj som den vanlige mobiltelefonibruken. Siden det er snakk om internettkommunikasjon vil man faktisk kun lagre at mobilbrukeren har vært på internett i en bestemt tidsperiode. Man vil ikke lagre at abonnenten har brukt Skype, langt mindre hvem han har kommunisert med. Datalagringsdirektivets betydning for bekjempelse av organisert kriminalitet er

Postadresse:	Gateadresse:	Hjemmeside: www.infomedia.uib.no	Telefon 55 58 91 00
Postboks 7800	Fosswinckelsgt. 6	Epost: post@infomedia.uib.no	Telefax: 55 58 91 49
5020 Bergen	5007 Bergen		

derfor svært uklar, siden det er så lett å finne kommunikasjonsveier som ikke etterlater seg de spor som direktivet adresserer.

Om forholdet til kildevernet

Vi ønsker også å problematisere spørsmålet som reises i kapittel 5, om Forholdet til kildevernet. I denne forbindelsen sies det i høringsdokumentet:

Departementene har ikke inngående kjennskap til i hvilke situasjoner det kan være aktuelt med etterforskning som tar sikte på å avdekke pressens kilder. Det typiske vil muligens være at det er kilden som er mistenkt for en straffbar handling, for eksempel for straffbart brudd på taushetsplikt. I utgangspunktet synes det således å være avgjørende at det i de tilfellene vi her taler om er *tilbyder* og ikke den ansatte i pressen som *besitter* de aktuelle dataene som politiet ønsker innsyn i, og at det er hos tilbyder beslaget skjer. Det synes derfor nærliggende å trekke den konklusjonen at kildevernet i utgangspunktet ikke vil medføre noen begrensinger i beslagsadgangen hos tilbyder. (s. 51)

Men det er ikke mulig å trekke et slikt klart skille mellom data hos kilden og informasjon hos pressen hvis man skal bruke transaksjonsdata i etterforskningen. En aktuell situasjon vil være at en historie i mediene inneholder opplysninger fra en anonym kilde, som indikerer straffbart brudd på taushetsplikten. Problemet oppstår dersom man ikke har en konkret mistanke til hvem kilden kan være. Hvis man i et slikt tilfelle skal bruke av transaksjonsdata til å finne kilden, må man analysere journalistens kontakt med mange personer over en lang tid for å komme videre. Da går man inn i informasjonen på en måte som ikke synes bare marginalt forskjellig fra å be journalisten selv oppgi kilden. Det vil også lett kunne svekke tilliten til mediens kildevern, og på sikt redusere tilfanget av kilder.

Med hilsen

Dag Elgesem
Instituttleder